

LISTY

skřítko Lískáčka pro rodiny s dětmi

List 30/2017 - březen

Líska

Lískáčkovo
březnové
téma:

Jarní klíčení

Co nás čeká:

- **Hledání klíčících rostlinek** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Klíčící fazole** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, délka dle potřeby)
- **Jarní kytička - brož** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, cca 45 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

Semínkové kouzlo

„Děti, pomůžete mi dnes na zahradě?“ zeptala se u snídaně babička. „Sluníčko už venku pěkně hřeje a brzy bude potřeba set semínka a sadit malé sazeničky. Jenže ještě pořád nejsou nachystané záhonky,“ posteskla si. „Ano, určitě ti pomůžeme,“ bez váhání vyhrkla Jitka. Práce na zahradě ji bavila. Zato Tomáš se mračil. „Mně to nebaví. Já si chci raději hrát u potoka,“ řekl rozmrzele. Práce na zahradě ho opravdu moc nebavila. Ale nakonec se nechal přemluvit. A tak po snídani děti s babičkou vyrazili do zahrady.

Když přišli na zahradu, uviděli Lískáčka, jak běhá po záhonku s květinami. Lískáček každým suchým květem zatrásl a pak běžel dál. „Co to tu děláš, ptal se zvědavě Tomáš. „Coby. Seji přece. Vyklepávám semínka z květů. Ty padají na zem a pak z nich mohou vyrůst nové rostlinky,“ odpověděl Lískáček. „A co vy budete dělat,“ zeptal se Lískáček dětí. „My budeme pomáhat babičce připravovat záhonky. Můžeš se k nám přidat,“ odpověděla Jitka. Lískáček tedy zatřepal posledním suchým květem, a šel s dětmi upravovat záhonky.

Sluníčko svítilo a dětem šla práce od ruky. Zakrátko měly okopané a nachystané všechny záhonky. „Nechcete si zaset nějaká semínka?“ zeptala se dětí babička. „A můžeme? Já bych chtěl vyset melouny,“ radoval se Tomáš. „Melouny vyset nemůžeme. Ty by nám tu nerostly. Ale můžeme vyset třeba ředkvičky,“ navrhla babička. „A babi, můžeme mít každý svůj kousek záhonku? Já bych si chtěla nasadit jahody,“ ptala se Jitka. „To víš, že můžete. Ale musíte se o něj starat. Nesmí zarůst plevelem a také vám nemohou rostlinky uschnout,“ usmála se na Jitku babička. „To víš, že se o ten záhonek budeme starat. Neboj se, babi“ ujistiťovala babičku Jitka. Společně s Tomášem i Lískáčkem si pomocí klacíků a provázku vyznačili svůj záhonek. Když ho uhrabali, rozhodli se vyset ředkvičky.

„To je stejně divné,“ řekl najednou Tomáš. „A co je divné, Tomáši?“ zeptal se Lískáček. „Jak je možné, že z tak malého semínka vyroste celá ředkvička. Vždyť se do toho semínka nevejde,“ kroutil hlavou Tomáš. „Ale v semínku není schovaná celá ředkvička. Ta musí teprve vyrůst. A to chvíli potrvá,“ odpověděl Lískáček. „A jak vyroste?“ ptal se Tomáš dál. „To je takové semínkové kouzlo,“ začal vyprávět Lískáček, „nejprve se semínko namočí a zvětší se. Pak z něho vykoukne malý klíček, který se změní na kořínek. Ten bude semínku dodávat vodu a jídlo. No a pak vyroste ze semínka malinkatá rostlinka, která pak roste a roste, až z ní bude ředkvička,“ vysvětloval Lískáček. „A jak dlouho to bude trvat, než ta rostlinka vyrostne?“ zeptala se Jitka, která Lískáčka pozorně poslouchala. „Záleží na semínku, a na tom, co z něho má vyrůst. Ale ředkvičky rostou opravdu rychle,“ odpověděl Lískáček. „Můžeme to třeba vyzkoumat,“ navrhl Tomáš. „Jé. To bude zábava. Můžeme sem chodit každý den, a uvidíme, jak rostlinka roste,“ zatleskala radostí Jitka.

A opravdu. Všichni tři chodili každý den kontrolovat záhonek. Nejprve se dlouhou nic nedělo. A pak se najednou na záhonku objevily malilinkaté rostlinky. Ty rostly a sílily. A za 30 dní už ochutnali první ředkvičku.

Lískáčkov
bádání:

Hledání klíčících rostlinek

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: lupa, klacík na označení místa pozorování

Motivace: Na jaře se malinké rostlinky neobjevují jen na záhonku, ale všude, kde je vidět trochu holé země. Když děti sledovaly růst ředkviček na záhonku, rozhodli se prozkoumat okolí a najít, kde ještě klíčí malé rostlinky ze semínek.

Postup:

Je to velmi jednoduché. Vezměte si doma lupu a vypravte se na průzkum okolí. Tentokrát se ale budeme muset dívat hodně pozorně. A co budete hledat. Hledáme malé klíčící rostlinky. Ty pravděpodobně vyrůstají ze semínek, které se do země dostaly během minulého roku. Nalezené rostlinky si pořádně prohlédneme lupou. Jak vypadají? Místo nálezů si také můžeme označit klacíkem, a při dalších procházkách se k němu vracet. Pozorujeme, jak se rostlinka mění a roste.

Trocha teorie:

Klíčení je jev, při kterém ze semínka vyrůstá klíček a následně klíčící rostlina. Nejlépe semínka klíční na volné půdě. Každé semínko potřebuje ke správnému klíčení určitou vlhkost, přístup vzduchu a správnou teplotu. Dalšími podmínkami je světlo (u semen klíčících na povrchu) nebo tma (u semen klíčících v půdě), případně narušení obalu semínka. K tomuto narušení obalu u některých druhů stačí voda (nabobtnání). Mezi tyto semínka patří například hrách, fazole, ředkvička nebo rajče. Některá semena ale potřebují třeba projít trávicím traktem živočichů (jeřáb, třešeň, jmelí), nebo dokonce požárem (některá semena stromů). Pokud ze semínka vyrostne tzv. klíčící rostlina, není ale ještě jisté, že doroste do správné velikosti. Dospělosti dosáhne podle různých údajů asi jen 2 % ze všech klíčících rostlin.

Lískáčkův
pokus:

Klíčící fazole

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

Pomůcky: semínka velkých fazolí, zavařovací sklenice, papírové ubrousky nebo vata, voda

Motivace: Když klíčí semínka, většinou jsou schovaná v zemi, kde nemůžeme pozorovat, co se vlastně se semínkem děje. Proto si vyzkoušíme jednoduchý pokus, abychom trochu podhalili tajemství klíčení.

Postup:

1. Nejprve si semínka fazole pořádně prohlédneme. Všimneme si „pupku“ fazolí.
2. Vezmeme si zavařovací sklenici (stačí i menších rozměrů).
3. Zavařovací sklenici vyplníme papírovými ubrousky nebo vatou.
4. Mezi stěnu sklenice a výplň vložíme rovnoměrně několik fazolí.
5. Výplň namočíme a sklenici postavíme na parapet, kde je dostatek světla.
6. Dbáme na to, aby byla výplň stále vlhká, ale ne příliš, aby nám fazole nezplesnivěly.
7. Pozorujeme, co se s fazolemi děje. Kde vyrůstá kořínek?
8. Po skončení pokusu můžeme rostliny fazole opatrně zasadit do záhonku.

Trocha teorie:

A co se bude se semínkem fazole dít? Nejprve nám nabobtná a zvětší se. Poté praskne obal semínka a začne vyrůstat kořínek. Ten vyrůstá v místě „pupku“, kde je osemení nejtenčí a kořínek ho snáze prorůstá. Kořínek pak sílí a dělí se. Následně začne vyrůstat i vrchní část rostliny (stonek s prvními děložními lístky). Na stonku se postupně objevují listy a celá rostlina roste a sílí.

Lískáčkovo
tvoření:

Jarní kytička - brož

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

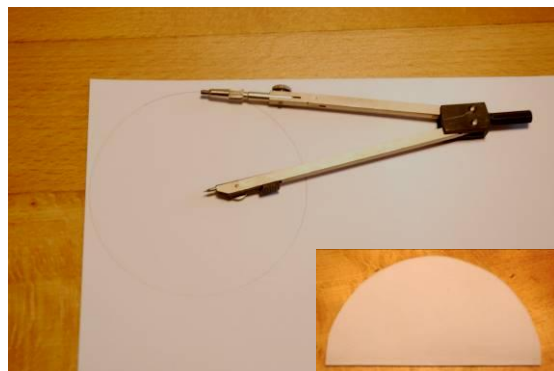
Místo: uvnitř

Pomůcky: různobarevné kousky látky, tvrdý papír nebo kreslicí karton, kružítko nebo sklenička, jehla, bavlnka, nůžky, knoflík, zavírací špendlík, tavná pistole

Motivace: Jaro se kvapem blíží a příroda se zdobí prvními květy. Pojďte si s námi také vyrobit květinovou ozdobu.

Postup:

1. Připravíme si různobarevné kousky látky, tvrdý papír nebo kreslicí karton, kružítko nebo skleničku, jehlu, bavlnku, nůžky, knoflík, zavírací špendlík a tavnou pistoli.
2. Nejprve si kružítkem namalujeme na kreslicí karton kruh a vystříháme. Ten pak přeložíme napůl. Tak získáme šablonu na vystřihování kruhů z látky.

3. Z látky si nastříháme 6 čtverců, které přeložíme na půl. Přeloženou látku pak vložíme do šablony. Dáváme pozor, aby bylo přeložení v místě přeložení šablony. Pak látku podle šablony obstříháme. Takto získáme 6 kruhů.

4. Jednotlivé čtverce si necháme přeložené na polovinu. Rubová strana se nachází uvnitř přeložení.

5. Na půlkruh z látky si před stehováním můžeme namalovat pomocné body, kterými provedeme steh. Půlkruh rovnoměrně rozdělíme 8 body.

6. Na jehlu si navážeme dvojitou bavlnku a můžeme začít stehovat. Začneme na jedné straně a rovnoměrně stehujeme. Stehy zatím neutahujeme.

7. Takovýmto způsobem na jednu nit nastehujeme všechny půlkruhy.

8. Po nastehování všech půlkruhů jehlu ustříháme.

9. Stáhneme půlkruhy (tak vzniknou okvětní plátky) co nejtěsněji a nit svážeme.

10. Přebytečnou nit ustříháme a jednotlivé okvětní plátky dotvarujeme.

11. Z přední strany přilepíme pomocí tavné pistole do středu květiny knoflík.

12. Na přidělení závěracího špendlíku si vystříháme z látky malý kruh na zakrytí.

13. pomocí tavné pistole přilepíme na zadní stranu závěrací špendlík. Tentokrát dáme do středu květiny dostatek taveniny, aby se celá květiny spojila.

14. Vystříženým kolečkem z látky překryjeme taveninu a závěrací špendlík. Celou květinu tak slepíme.

15. A máme hotovo.

Tip: Pokud nechcete používat tavnou pistoli, můžete knoflík a závěrací špendlík přišít ručně.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak to dopadlo?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Z čeho rostou rostliny?
- Co potřebuje semínko ke svému klíčení?
- Co ze semínka vyrůstá jako první?
- Kde kolem domu můžeme najít malé klíčící rostlinky?
- Vyrastou rostlinky ze všech semínek? Proč?
- Jaká semínka jíme?
- Co musíme udělat, když chceme zasadit semínko?

Sestavila: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná